

Στα όριά τους οι δομές ψυχικής υγείας

 ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ

Το πρόσφατο τραγικό περιστατικό της δολοφονίας ψυχικώς πάσχοντα ασθενή από άλλον ασθενή στο Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής (ΨΝΑ - Δαφνί) έφερε εκ νέου στην επιφάνεια —με δραματικά βίαιο τρόπο— το ζήτημα της αναμόρφωσης των δομών ψυχικής υγείας στη χώρα, αλλά και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ήδη υπάρχουσες δομές, οι οποίες, μάλιστα, βάσει παρελθούσης δέσμευσης προς την Ε.Ε., θα πρέπει να κλείσουν μέσα στο 2015.

Αντιδράσεις και απομακρύνσεις

Στο τραγικό περιστατικό που έλαβε χώρα στις 17 Μαΐου (κατά το οποίο ασθενής που ήταν μηχανικά καθηλωμένος στο τμήμα οξέων περιστατικών λύθηκε μόνος του και σκότωσε άλλον ασθενή, επίσης σε μηχανική καθήλωση) ήρθε να προστεθεί και η έντονη αντίδραση των εργαζομένων στο ΨΝΑ, οι οποίοι έκαναν λόγο για υποβάθμιση του νοσοκομείου «που οφείλεται σε παραλήψεις της διοίκησης» και προχώρησαν από τις 26 Μαΐου σε κατάληψη του γραφείου του διοικητή, ενώ ανέφεραν ότι είχαν επισημάνει εγκαίρως τους κινδύνους στην κλινική όπου συνέβη το περιστατικό, χωρίς, ωστόσο, να ληφθούν μέτρα από τη διοίκηση. Τελικά, προς εκτόνωση της κατάστασης, η ηγεσία του υπουργείου Υγείας ανακοίνωσε τη λήξη της θητείας του διοικητή του ΨΝΑ και του «Δρομοκαΐτειου» Παύλου Θεοδωράκη «με στόχο την αποκατάσταση της εργασιακής ειρήνης και της εύρυθμης λειτουργίας του ΨΝΑ», αποσύροντάς τον ταυτόχρονα και από τη θέση του εκπροσώπου της Ελλάδας για την Ψυχική Υγεία στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) και τοποθετώντας στη θέση του τον καθηγητή Ψυχιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και πρόεδρο της Ελληνικής Ψυχιατρικής Εταιρείας Δημήτρη Πλουμπίδη.

Πολλές δυσκολίες

Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, τα τεκταινόμενα στο ΨΝΑ αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο χώρος της ψυχικής υγείας στην Ελλάδα. Μιλώντας πρόσφατα σε συνέδριο, ο αναπληρωτής υπουργός Υγείας Ανδρέας Ξανθός περιέγραψε την κατάσταση με μελανά χρώματα, λέγοντας χαρακτηριστικά ότι, παρά το γεγονός ότι έχουν εδώ και χρόνια αλλάξει πολλά στο χώρο της ψυχικής υγείας, «πολλά πράγματα δεν έγιναν ακριβώς όπως σχεδιάστηκαν, υπήρξαν αρκετές αστοχίες και λάθη σχεδιασμού και εφαρμογής, ενώ και ο σχεδιασμός που έγινε ήταν ετεροβαρής και μονόπλευρα προσανατολισμένος στην αποκατάσταση των ψυχικά ασθενών και όχι στην πρόληψη της ψυχικής νόσου». Πρόσθεσε, δε, ότι «στις ήδη υπάρχουσες δυσκολίες ήρθε τα τελευταία χρόνια να προστεθεί και η οικονομική και κοινωνική κρίση που μαστίζει τη χώρα μας, κρίση που έπληξε ιδιαίτερα τόσο τους ασθενείς όσο και τη λειτουργία των ψυχιατρικών δομών. [...] Πολλές δομές βρίσκονται πλέον στο όριο της κατάρρευσης, ενώ η ανάπτυξη των τόσο αναγκαίων νέων δομών προσκρούει στην οικονομική ασφυξία που έχει επιβληθεί στη χώρα μας».

Στόχος η τομεοποίηση

Ο κ. Ξανθός υπογράμμισε ότι άμεσος και βασικός στόχος του υπουργείου Υγείας είναι η υλοποίηση του σχεδίου της τομεοποίησης, όρος με τον οποίο «εννοούμε τη δημιουργία ολοκληρωμένων και λειτουργικών δικτύων ανά τομέα. Προτεραιότητα είναι ο επανασχεδιασμός των Τομέων Ψυχικής Υγείας και η εκκώρση αποφασιστικών αρμοδιοτήτων στις Τομεακές Επιτροπές Ψυχικής Υγείας. Σκοπός είναι να ενισχυθεί η κοινοτική φροντίδα και να δοθεί έμφαση στην πρωτοβάθμια περίθαλψη και την πρόληψη. Το σύστημα πρέπει να λειτουργήσει πλέον στη βάση ενός δικτύου και η φορά της κατεύθυνσης των περιστατικών θα πρέπει να είναι φυγόκεντρη και όχι κεντρομόλος», και σημείωσε με έμφαση ότι «αν δεν αναπτυχθεί η πρωτοβάθμια φροντίδα ψυχικής υγείας και η διασύνδεσή της με τις υπόλοιπες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και τη συνακόλουθη ανάπτυξη της συνεργατικής φροντίδας, εάν δεν προωθηθούν στρατηγικές πρόληψης, [...] κάθε προσπάθεια μεταρρύθμισης θα παραμείνει κενό γράμμα και θα καταρρεύσει».

Με τις θέσεις αυτές του αναπληρωτή υπουργού Υγείας εμφανίζεται να συμφωνεί και ο πρόεδρος του Ενιαίου Συλλόγου Εργαζομένων στο ΨΝΑ - Δαφνί Νίκος Παναγιούλης, ο οποίος, αφού τόνισε στην FS ότι το νοσοκομείο παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα υποστελέχωσης και κατηγόρησε την απελθούσα διοίκηση για τακτικές εκφοβισμού των εργαζομένων, υπογράμμισε ότι για να γίνει ψυχιατρική μεταρρύθμιση «πρέπει πρώτα να υπάρξουν οι υποδομές που θα υποδεχτούν τους ασθενείς, ενώ εδώ πήγε να γίνει βίαιο κλείσιμο των ψυχιατρικών νοσοκομείων». Τόνισε, δε, ότι από τους περίπου 300 ασθενείς στο ΨΝΑ οι 200 είναι άποροι και ανασφάλιστοι, καθώς και ότι έχουν διπλασιαστεί οι εισαγωγές αστέγων, και σημείωσε ότι το κυριότερο θέμα για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση είναι η τομεοποίηση, ώστε σε επίπεδο πρωτοβάθμιας φροντίδας να αντιμετωπίζονται τα περιστατικά στον τόπο διαβίωσης των ασθενών, υπογραμμίζοντας ότι από τα περίπου 80 Κέντρα Ψυχικής Υγείας που προέβλεπε η σχετική μεταρρύθμιση είναι ζήτημα αν λειτουργούν 15 «κι αυτά υποστελεχωμένα», με αποτέλεσμα το 80% των επισκέψεων να γίνεται στα τρία ψυχιατρικά νοσοκομεία (Δαφνί, Δρομοκαΐτειο και Θεσσαλονίκη).